

M. Carmen Sáez Lorente

Les hores imprecises

42è Premi Marià Manent de Poesia

Les hores imprecises

M. Carmen Sáez Lorente

Les hores imprecises

42è Premi Marià Manent de Poesia

Aquest llibre ha rebut el Premi Marià Manent de Poesia 2018 essent el jurat:
Vicenç Llorca, Jordi Manent, Àngels Gregori, Susanna Rafart i Albert Calls.

Amb el suport de:

Primera edició: febrer 2019

Portada: *Desolació II*. Madola.

Pintura plàstica i creta sobre cartró (2018). Inspirada en el poema 'La desolació',
de M. Carmen Sáez Lorente

© del text: M. Carmen Sáez Lorente

© del pròleg Antoni Ferrer

© de l'edició:

9 Grup Editorial

Cossetània Edicions

C/ de la Violeta, 6 • 43800 Valls

Tel. 977 60 25 91

cossetania@cossetania.com

www.cossetania.com

en coedició amb

Quaderns de la Font del Cargol

info@fontdelcargol.cat

www.fontdelcargol.cat

Disseny i composició: Ramon Martínez

www.rmdgdisseny.com

Impressió: Romanyà-Valls, SA

ISBN: 978-84-9034-826-0

DL T 50-2019

Amb la publicació del llibre que teniu a les mans *Les hores imprecises*, de M. Carmen Sáez Lorente, el premi Marià Manent de poesia arriba als quaranta-dos anys d'ininterrompuda convocatòria.

Els fundadors de la secció Arts i Lletres de la Societat Cultural Sant Jaume de Premià de Dalt es van proposar retre homenatge al poeta Marià Manent, conscients de la importància cabdal de la seva obra per a la literatura catalana. D'aquesta manera també volien consolidar els llaços que el poeta noucentista i la seva família han tingut, i continuen tenint, amb la nostra població: és a Premià de Dalt on hi ha la casa pairal dels Manent.

Aprofitant aquesta efemèride volem manifestar el nostre agraïment a tots els qui al llarg d'aquests anys han fet possible la continuïtat del premi, cosa que no sempre ha estat fàcil: a la família Manent en primer lloc, als membres dels successius jurats, als diversos col·laboradors, a l'Ajuntament de la vila, a la Societat Cultural Sant Jaume... Sense ells no hauríem pogut arribar a aquesta fita, que ens permet enfilat les següents convocatòries amb entusiasme renovat.

SECCIÓ D'ARTS I LLETRES

QUIN DINTRE PER AQUEST FORA?

El lector, benèvol, m'haurà permès fer, amb aquest títol, una petita paràfrasi del vers amb què R. M. Rilke obri el seu poema *L'interior de les roses* i que, si ací el duc a col·lació, és perquè els seus permanents reflexos poden il·luminar —crec— el camí que Mari Carme Sáez intueix en el corrent imparable i canviant del temps viscut i que ara s'aventura a recórrer en el poemari *Les hores imprecises* que tenim a les mans. Un poemari que desplega en cinc parts els moviments d'allunyament i d'aproximació, d'intercanvi i de transformació recíproca a què la vida sotmet els mons, interior i exterior ensems, de qui vol viure-la intensament. Així, la pregunta-paràfrasi del títol ens invitaria a acollir l'ampli món, la incerta vida, que —ja “En venir l'albada”, la primera part del llibre— ens arriba, com l'hoste esperat de la citació inicial (d'E. Dickinson), i se'ns ofereix en les “criatures innocents del matí”: la “bonança del sol que fa crepitjar el cor” i esclatar el blau “en la cançó de l'arbrada”, el besllum nou que fa fugir la fosca i “navega el firmament”, el creixement silenciós de les fulles... i “la davallada del sol cap al vespre”. Som convidats a acollir la natura, a humanitzar-la en el nostre interior. I tot, perquè “la llibertat dels colors de maig” o “els jardins insondables de la matinada” no resten fugissers, “desvalguts i closos en l'oblit”.

I eixe acollir l'exterior humanitzant-lo resultarà, al capdavall —i ja en la segona part, “Les hores detingudes”—, acollidor: en

les hores copsades i guardades, però “no presonerades, sinó a vol alçat” (com li fa dir la poeta a W. Blake, en l’epígraf inicial), podem viure “el goig com alba d’eternitat”. I és que la tristesa interior es desfà “com fum” quan el seu lloc és ocupat per l’aigua i la llum, “per la dansa dels canyars” i “el vol dels estornells”, per la bellesa, que té “diversos noms”: quan el paisatge es fa interior, serenament reconegut i rehabilitat en els noms i en les coses mateixes. És aleshores que “tot el verd del món” pot cabre “dins la mirada” i pot “curar la ferida” i fer dolç l’enyor. És aleshores que encara podem preguntar-nos “quina és la flor que [ens] acollirà demà”.

I tot, malgrat que, en les hores del dia i en els dies de la vida, i en els espais del dintre i del fora, hi ha també esquinçament i enyor i desencís, i inquietud i dreces fosques, com ho mostren els “Esguits de rellotge” que conformen la tercera part del poemari: els passos ineluctables del temps que allunyen i fan passar “el moment de la rosa” i que són com “la forma de l’aigua” escapant-se “entre els dits”; esguits de rellotge que van entapissant i omplint de nit els ulls (tràgicament, de vegades, com en el cas de Sylvia Plath, citada en l’epígraf inicial).

Sáez, però, no defugirà les ombres ni el dolor, no es farà enrere davant del món i de la vida tal com són, sovint caòtics, sinó que voldrà reconduir-los a *cosmos*. És la quarta part del poemari —intitulada “La redempció invicta” i precedida de la citació, d’Ungaretti, “Fuig amb les orenetes l’últim turment”— la que condensarà aquesta voluntat de recuperar i salvar en la mirada i en l’estima el paisatge interior esgarrat o perdut, i, amb ella, la possibilitat de “traure’s les pedres del cor”, de curar la ferida i, fins i tot, de fer suportable “l’enyor d’allò que volgué ser i no fou”. Aquest nou interior, refet en i per “tot allò que [l’]acompanya”, podrà apropar potser, altra vegada, la “joia de viure”: de viure “amb l’estiu a dins”, “amb cuques de llum entre els dits”, amb “les estances

secretos de la llum” dins del cor, “encara que badat...”, i amb “els ametlers i les seues rialles d’argent”.

Un interior, aquest, tan refet, un *dintre* tan nou, que sembla demanar, fins i tot, un altre exterior, un *fora* ara més nou, més fet a mida de qui, contemplant-lo i acollint-lo, s’hi puga sentir també reconegut i acollit: un *cosmos* que, com pertoca al seu nom, reclama ser elevat i accedir a l’*estat d’art*. Aquesta exigència i aquesta possibilitat, les xifra Sáez en la imatge-símbol que vertebra tota la part cinquena, “Després de la nit”. Així, la imatge de “París”, ornat amb garlandes florals (en la citació inicial, de Safo), esdevé referent clau d’un món que, estèticament recordat —*sempre ens quedarà París*, on “no és veritat que ploga al vespre” i on no hi ha “en la seua tardor pena immensa”—, acull i salva precisament per la bellesa, fins i tot “bellesa animal”, que “l’habita” i en fa un “paratge on poder romandre com ocell entre els núvols”: per les seues “dreceres novelles”, per la “plenitud dels seus til·lers”, per l’herba que s’hi “obstina”, pel salze que es “demora” i pels aurons que s’hi “encimbellen”. Per tot allò —interior i exterior— que en París es reflecteix, s’harmonitza i es transforma creant un *nou estat de vida*, una percepció afinada que “obliga a l’alegria”, a percebre’ns gojosament envoltats d’una naturalesa i d’un exterior que, de tan fets *nostres*, de tan humanitzats, poden imitar l’art i dur-nos, com si diguérem, a veure amb els ulls de Rousseau, el Duaner, o de Monet, el fullam, els jardins i els estanys, i els bulevards, nevats o en flor, amb la mirada de Seurat o Pissarro. Un estat de vida, aquest, de comunió interior-exterior, que, tot i ser sovint transitori i fugisser, pot suposar per a qui l’experimenta —dirà Sáez— tot un armistici vital.

Hem començat aquest viatge poètic de dins a fora, de Mari Carme Sáez, guiats per Rilke. I és amb tots dos que —si giràvem a l’inrevés la paràfrasi de l’inici i preguntàvem *Quin fora per aquest*

dintre?— haurem arribat al seu final: per a Rilke, en el poema al·ludit, el dintre de la rosa s'obri, es vessa del seu espai interior i va omplint l'exterior, fins que tot l'estiu és com una alcova en un somni.

I Sáez clou el seu poemari amb aquests versos:

“Clareja l'aigua sota els ponts del Sena:
les estrelles esclaten lluint sobre la superfície
i conviden a una treva en la batalla que soc.”

ANTONI FERRER

L'Elia, tardor de 2018

*A la meua mare, d'ella he après la fortalesa.
A mon pare, la capacitat de somiar, l'estima per la poesia.
A Denis, mai no m'ha deixat caure ni abandonar.*

1

EN ARRIBAR L'ALBADA

*Les brises endreçades, amb escombres,
espolsen el turó, l'arbre i la vall, enllà.
Jo us ho prego, mestresses gentils, ¿voldríeu dir-me
quin hoste ha d'arribar?*

EMILY DICKINSON

A l'ombra d'una llum primerenca

clouré els ulls.

Tot el que hi ha
entre l'albada i la nit,
em sobra.

La mar que porte a dins,
sense onades en la calma.
Les flors blanques

criatures del matí.

Els astres s'inventen

les sendes de la claredat,
els batecs d'una bonança interior.

Crec en el vent,
en l'arribada
del crepuscle.
Pense el trajecte
de la coloma,
l'ombra del sud,
la petjada dels innocents.

El sol crepita

al cor i retorna
l'esguard transparent.

Espetega l'atzur
amb la cançó
de l'arbreda.

I jo ací,
la victòria

a l'alba,

la meua manera
d'evadir-me del neguit.